

Redaktör: Claes Estelle
E-post : redaktor@andunge.se
Telefon: 0708-12 33 93
[www: andunge.se](http://www.andunge.se)

Årsavgiften betalas till
Plusgiro 620096-8
Båtagare 250 kronor
Övriga 150 kronor

BRÄNNÖ RUNT DEN 30 AUGUSTI

Fotograf Per Larsson

Ett glatt Andungegång efter prisutdelningen

Brännö Runt

Den 30 augusti i år gick Kappseglingen Brännö Runt av stapeln, seglingen är en av tre seglingar som Föreningen Helena anordnar varje år. Deltagande i år var 5 st andungar plus 5 övriga båtar av varierande storlek, totalt 10 deltagande.

Det friskade en del i vinden 6-7 sek/m med tendens att öka under seglingen Start kl.11.00 från Brännö Husvik ut runda Galteröhuvud ner och runda Rivöhuvud, ner förbi Asperö, Kössö och med kryssa upp i "snobbrännan" med målgång i Husvik.

Det blev en rekordsnabb segling med följande re-

sultat i Andunge klassen:

- 1 Andunge 56, Nisse Smith
- 2 Andunge 116, Nisse Ekberg
- 3 Andunge 82, Bengt Witting
- 4 Andunge 103, Rödstrumpa, Per Larsson
- 5 Andunge 46, Flisan, Bengt Engstöm

Per Larsson
SWE 103 Rödstrumpa

Fotograf Per Larsson

SWE 56 Nisse Smitt och Christina Johansson i förgrunden

Whiskeylådan

Vi har alltid en liten flaska whiskey ombord när vi är ute och långseglar. Likaså en burk med Bullens pilsnerkorv. Då är man garaderad mot alla eventualiteter och kan känna sig lugn vad som än väntar bakom horisonten. Att whiskeyn däremot har varit nedstuvad i kölsvinet för att inte

Den färdiga lådan med glas och innehåll

Själva lådan skulle förutom whiskeyn även innehålla fyra st glas, så vi alltid var garaderade mot ev bryggbesök eller extragastar vid hårt väder. Utmärkt! Nu var förutsättningarna klara och whiskyflaskan inhandlades. Den var ju huvudpersonen i detta bygge.

skadas vid hård sjö har dock stört mig en smula. Svårt att få tag på när stunden så kräver, samt även en smula nonchalant mot denna ädla dryck, att bli undangömt i ett fult och ofta smutsigt kölsvin.

I väntan på att juli-kulingen skulle mojna till segelbar vind fick jag min idé. Jag skulle snickra ihop en liten låda för flaskan med tillhörande fyra små glas, och när jag satt i båten och funderade på placeringen så såg jag äntligen var min låda skulle vara. - Under scarndäck mellan två däcksbalkar. Lättåtkomligt men ändå ur vägen för allt annat löst i brunnen. Bra.

Avståndet mellan två st balkars utsida verkade vara lagom längd för att en låda med en kvarts flaska ädel dryck skulle få plats, så det var bara att mäta upp och anpassa själva lådan till detta mått. På Auan var avståndet 250 mm och jag antar att det är samma på övriga andungar.

På Abi-trä AB vid Fiskebäcksmotet i Gbg hittade jag en överbliven planka mahogny som var drygt en meter lång, 140 mm bred och 8 mm tjock. Har du mahogny liggandes hemma så är detta ett utmärkt sätt att återanvända detta dyra träslag. Kulingen och regnet höll fortfarande i sig så här fanns nu tid för att klura och att snickra.

Såhär blev det tillslut:

Bottenplattan 250 x 140 mm. Den fick även ett stöd för flaskhalsen. Där krävdes lite tålmod för att flaskan skulle passa men tillslut blev det bra.

Sidorna skissades upp och sågades ut och sedan

Bottenplattan med stöd

var det dax för glashållarna. Emmaus second hand i Masthugget hade 4 st små snapsglas à 5 kr/styck. Helt perfekt. Sidorna sågades ut och lite hummande och klurande innan jag blev nöjd med glas-

ens placering.

En rundstav i ek fick bli ett handtag som göms bakom lådan när den hänger under däck.

Lådan börjar ta form

Resultatet ser du på bilden

längst upp och vill du ha en ritning på lådan, så finns den på vår hemsida under fliken "Arkiv". Klicka på "ritning whiskeylåda" så tankar du hem den som en liten pdf.

Lycka till med höstpysslet!

Anders Näslund
SWE 35 Auan

Lars Nygrens nya mast

Fotograf Anders Näslund

Här har vi en stolt mastägare till Swe 41

En Norgehistoria

Hej allesammans och tack för sist.
Det var verkligen trevligt att träffa så många igen på årets VM.

Jag har förstått det så att regeländringar kan vara känsliga saker att prata om, därför vill jag gärna dra paralleller till min proffesion och använda fiol som exempel.

Alla de här fiolerna är ombyggda.
Eller de flesta fioler från den här tiden är ombyggda. Bara ett fåtal finns bevarade i originalskick. Dvs. alla fioler vi ser och hör i symfoniorkestrar och andra sammanhang är ombyggda instrument om de inte är byggda i senare tid. Man har förlängt halsen med en annan hals-

Fotograf Einar Schøyen

Göran Sjölin seglande Vildanden i Skjeberg somaren 2016

Alla har säkert hört talas om Amati, Stradivarius, Guarneri osv som tillsammans med sina familjer bl.a. byggde fioler på 16-1700-talet.

vinkel som betyder ett högre stall (skivan strängarna viker sej över)
I längre och starkare basbjälke (balk på un-

dersidan av locket) andra strängar som man stämmer ca en halv ton högre och man spelar med en helt annan stråke.

Originalsnäckan (där man stämmer) har man monterat på den nya halsen.

Idag är det populärt att spela barockmusik på originalinstrument. Musik som alltså är skrivit på den tiden instrumenten byggdes.

Så idag har man börjat att bygga tillbaka instrumenten som de en gång var, dock inte dyrgriparna.

Man spelar på den sortens strängar av senor och med dåtidens stråkar och på det sättet man tror det blev gjort. M.a.o. så blev fiolerna aldrig förstörda.

De här instrumenten har överlevt många av sina ägare och precis på samma sätt är det med våra flytande kulturskatter. De kommer att överleva oss.

Någon gång i framtiden så kommer någon att upptäcka att deras en gång väl kappseglade Andunge t.ex har mast och förstag felplacerade.

Ja, då är det bara att flytta tillbaka allting, segla sämre men det var så här Thorvald hade tänkt det.

Man behöver alltså inte vara rädd för att förändra eller förbättra någonting så länge man hela tiden kan återställa allting till originalskicket.

Det är min kulturella filosofi i saken.

Det viktigaste är att vi sköter och vårdar våra båtar och musikinstrument. Då kommer deras byggare och konstruktörers stjärnor alltid att lysa.

Varma hälsningar

Göran Sjölin

SWE 64 / N 177 Vildanden

Redaktören och jag

Rivöfjorden. Denna lömska, otäcka, ibland inbjudande, ibland farofyllda men många gånger hopplöst svårseglade passage precis utanför Göteborgs inlopp.

Och den måste man passera om man skall segla norrut. Ofta är det strömt med krabb sjö som följd, ibland är det lugnt men då kanske dimma, eller så kan det faktiskt vara perfekta förhållanden nån enstaka gång.

Som det t.ex var den 12 september 1745 då ostiniefararen Göteborg kom inseglandes i en gynnsam väst-sydvästlig vind med klar sikt och vackert väder. Då på Rivöfjorden möter skeppet strömmen från Göta älv och plötsligt gör skeppet en kraftig styrbordsgir och olyckligt går på grundet Hunnebådan, som vid denna tid kallades för "Knipla Börö", och senare även "Göteborgs-grundet" eller "Ostindiebådan".

Hur detta kunde ske är än idag ett mysterium

men det finns gott om teorier. Avsiktlig grundstötning är en, att fartyget hamnade i dödvatten är en annan.

Att hamna i dödvatten är läskigt. Den närmaste likheten med detta fenomen jag har upplevt är när jag seglade väl nära Stenafärjans akter när jag skulle passera över nämnda fjord. Båten gjorde en rätt snabb gir på 270° totalt utan kontroll. Otäckt.

Som ni förstår var jag nu åter i färd med att passera Rivöfjorden för att segla norrut, närmare be-

stämt till Marstrand. Vinden var svag, sydlig och sikten var någonstans mellan dis och dimma. Den kunde varit bättre med andra ord.

Jag gick den vanliga vägen förbi Smörbådan, passerade Stångerholmen, Gulldisken på babord och sedan Rivö huvud för att komma ut på fjorden. Ingen Stenafärja i sydliga rännan på ingång eller utgång. Enda båt jag såg lite längre norrut var

någon stor dyr norsk motorbåt som närmade sig.

Jag blev lite orolig faktiskt för jag borde även ha sett Redaktörns fina Andunge strax akter om mig, men han var som uppslukad av diset.

Det kan ju vara på sin plats att nämna att äventyret till Marstrand var ämnat att delas med Redaktörn. Och där, i Marstrand alltså, skulle vi få

både kost och logi och trevligt umgänge med en av klubbens medlemmar och hennes livskamrat. Spännande! Hon seglar även Swe127, bara så ni vet.

Strax innan Skäddan på väg mot Varholmens enslinje så skymtar jag Pärulan, som Redaktörns båt heter. Den bara dyker upp där i diset, akteröver. Jag lättar på storen och tar en kopp kaffe och inväntar denne så erfarne seglare. Medelhavet, Atlanten, USA, Stilla Havet. Alltid långseglingsutrustade båtar, alltid med genomtänkt planering, alltid ett

Fotograf Anders Näslund

I slutet av Lilla Sillesund fotat mot söder

seglingsäventyr.

Och nu detta, med varmt kaffe i handen, ett seglingsäventyr på två dagar. Två båtar. Två vänner. Minimalistiskt på ett sätt, stort på ett annat.

Utanför Hjuvik där Öckeröfärjorna går är det kännbart strömt i den svaga sydvinden och några större segelbåtar får svårt att klara grundet utanför Björkö's Rotunda med alla vackra K6:orna i hamnen.

För oss går det däremot galant och enkelt och vi får också positiv uppmärksamhet från den lite äldre generationen, både på land och i egna båtar när vi passerar nära bryggan på Kalvsund. Tiden står still.

Det verkar även som Redaktörn står lite still med sitt fartyg. Jag får åter sakta in genom att nu skota hem stören, för vinden är nu helt akterlig. För min del betyder det mer kaffe, och även lite lunch.

Inväntandet alltså inte hemskotandet!

Att äta är viktigt. Så man står sig som det heter. Redaktörn tycker att jag äter jämt. "Ska du äta nu igen", brukar han säga och ler lite grand. Självt tror jag att han äter väldigt sällan, sådär nån gång ibland bara. Kanske.

Nu skymtar vi äntligen Knippla där långt framför fören. Drygt halvvägs.

Källö-Knippla, Hyppeln och strax norrut snett åt väster, Rörö, är de sista öarna i Göteborgs norra skärgård, tillhörandes Öckerö kommun. Den kallas ju "de tio öarnas kommun" och spänner från

Fotö i söder till just Rörö i norr. Fotö är lite spännande med sin första permanenta bosättning från 1600-talet med en Lars Pedersson, gift med en Berta (tidigare efternamn saknas) samt deras fyra barn. I slutet av 1800-talet var befolkningen uppe i 98 invånare. På 60-talet utvecklades fiskhamnen, ön fick färjförbindelse och folkmängden uppgick till 368 st fram tills nu då den är runt 620 st.

Det kan Fotöborna nog tacka Fotöbron för som

byggdes 1994 och ersatte den färja som tidigare gick från Hönö. Bron döptes till "genvägen" och har säkert bidragit positivt till öns utveckling på många sätt och vis.

Källö-Knippla har ju många av oss också upplevt på nära håll. VM 2014 seglades där och vi var många som uttalade eder över den kraftiga ström som då rådde.

Strömmen verkar råda fortfarande och både Redaktörn och jag själv glider lite vingligt förbi Knippla och Måvholmen. Det blå-

Fotograf Anders Näslund

Redaktörn i sin båt Pärulan

ser knappt styrfart.

Äntligen ser vi Marstrand. Fast egentligen så är det ju Carlstens fästning vi ser som likt ett enormt kummel vilar på öarna långt långt där borta.

Känslan att snart vara framme gäcker oss för ett ögonblick men snart inser vi att detta kommer att ta tid för vinden har liksom dött ut helt.

Vi rör oss ändå en aning framåt, Redaktören och jag. I var sin båt glider vi tyst fram mot denna spännande och mytomspunna ö, tidigare Sveriges minsta stad. Marstrand förlorade sina stads-

privilegier 1971 då staden inkorporerades med Kungälv kommun.

Annat var det förr då Marstrand blev svenskt efter freden i Roskilde 1658. Hamnen var en viktig handelsplats och eftersom den väldigt sällan frös till placerade man även den svenska flottan här. Staden behövde försvaras och därför beslutade vår kung på den tiden, karl X Gustav, att bygga en fästning. Fästningen började byggas 1658 av fångar dömda till straffarbete. (Då ansågs det att

bli dömd till döden var att föredra mot att bli dömd till sk Marstrandsarbete på fästningen.

Källa: Eiwe Svanberg, nuvarande kommandant på Carlstens fästning) 182 år senare stod fästningen helt klar, men runt 1840 hade betydelsen av ett försvarsfäste mot framför allt Danmark blivit osannolikt, så därför flyttades dessa militära aktiviteter till Vaxholm och Karlsborg istället.

Nu har det faktiskt börjat blåsa igen.

Klockan är närmare halv fem på eftermiddagen och vi har fått nytt mod när vi genar genom den passage som kallas Lilla Sillesund.

Tyst och nästan högtidligt på något vis rundar Redaktörn och jag, med våra andungar av mahogny, den vackra kummeln som visar vägen in till det smala sundet. Vi kan nästan nudda granitklipporna. Vi är alldeles tysta. Vi seglar inte.

Vi svävar nog istället.

Upplevelsen av naturen, av närheten till historien, av att du försiktigt skotar hem en aning och samtidigt lovar upp en grad eller två och får ny fart,

är berusande. Man är liksom ett med allt. I alla fall för ett ögonblick. Just då.

Vi länsar förbi den gamla lotsstationen på Ärholmarna och närmar oss Marstrands södra infart. Utanför Strandverket ser vi Swe127 som kommer oss till mötes för att visa oss in till de bryggplatser hon ordnat åt oss.

Hon är en äkta seglare med full av värme och kärlek till sina gelikar. Hon bjuder på mat, umgänge och logi. Vad mer kan man önska?

Redaktörn och jag är lite trötta efter åtta timmar av långsamt seglande men samtidigt uppfyllda av alla intryck och tankar vi upplevt på detta seglingsäventyr.

Båtarna är förtöjda och klara för natten.

Vi kan äntligen låta Marstrand omsluta oss med all sin skönhet och magi. Jo, förresten, hon heter Kerstin.

Fotograf Kerstin Johansson

Redaktörn och jag framme i Marstrand

Anders
SWE 35 Auan

Källor: [Wikipedia.org/](https://www.wikipedia.org/) Karlstens fästning
[Ne.se,](https://www.wikipedia.org/) Karlstens fästning
[Wikipedia.org/Ostindiefararen](https://www.wikipedia.org/) Göteborg
[Wikipedia.org/wiki/Fotö](https://www.wikipedia.org/wiki/Fotö)
[Svengullman.nu:](https://www.svengullman.nu/) Försvunnen stad

Förändringar

- Swe 91** har lämnat Holland och dess ägare van der Pol. Ny ägare är Ulf Hanson.
- Swe 98** är nybygget som ägs av Peter Särnö.
- Swe 102** ägdes tidigare av Anders Hultström men är nu i Claes-Henrik Möses ägo.
- Swe 115** ägs numera av Dan Leü. Tidigare ägare Torkel Haraldsson.
- Swe 109** ägdes tidigare av Fredrik Sikström men ägs nu av Magnus Denzier.
- Swe 125** har numera en delägare med namnet Bo Hansson.
- Swe 176** ägs av Jan Strömbeck. Tidigare ägare Jan Erik Settergren
-

Glöm inte att lägga in följande viktiga datum i din kalender!
Årsmötet den 28 mars klockan 1800 "Mitt i Centrum", Götabergsgatan 20.
Andunge VM 1 - 2 juli.

//Red.

Andungekrysset Nr 4

Svensk Andungeklubb är en konservativ klubb, vilket inte minst visades på sista årsmötet. Andungekrysset är däremot progressivt och inför några nyheter i kryssvärlden. Inte endast bokstäver kan förekomma. Temat denna gång är sommarens höjdpunkt. Använd gärna hemsidan, särskilt resultattabellen kan vara till hjälp.

Konstruktör Claes Holmén

1		2	3	4	5	6
			7			
	8	9			10	
11				12.		
13			14			
	15					16
17						
		18			19	
20					21	

Vågrätt

- Vann på håret
- I täten som vanligt
- Dålig vana
- Affär på svengelska
- Religiös avisa
- Vacker men sval?
- Inget bra betyg förr
- Farlig för andungar
- Eld på berget
- Saléninvention 1927
- Goda krävs för vinnare
- Italiensk öbo
- Ca 700 sådana motsvarar en Andunge

Lodrätt

- Vann ej denna gång
- Vinnare baklänges om alla seglingar räknats
- VM-ort
- Fredagsdryck
- VM-anordnare
- Kom segraren
- Gillade inte Gustav Vasa
- Lindrig by, hade behövts mer av förra VM
- Välkänt bibliotek i kungliga huvudstaden
- Större område, oftast
- Seglar vi inte utan
- För andungar med stake
- Mindre område
- Fanns i Sverige till 1970

I nästkommande Andungeblad visas den rätta lösningen.

Den rätta lösningen från förra Andungekrysset, nr 3 har du här till höger.

L	A	R	S		E	T
E	N		E		D	I
I	D	E	A	L		R
F	E		T	O	N	
	R	O		T	I	D
Ä	S	K	A	T	S	
G		O		E	S	T
E	S	K	A	D	E	R
R	U	T	T			O

.....från redaktören

Det är snart jul och du har kanske stora förväntningar på Andungekalendern. Den kommer jag lovar! Om inte med tomten så med brevbäraren.

Jag lämnar nu min plats i styrelsen som redaktör och ansvarig för den årliga Andungekalendern. Det har varit en stimulerande och intensiv tid, som har berikat mig på flera sätt.

Varför inte själv anmäla ditt intresse till att vara med i vår styrelse. Du är varmt välkommen att höra av dig till någon av oss i styrelsen.

Fair winds

Claes Estelle SWE 33

